

Forvaltningsplan for småvilt 2020-2023

Statsallmenningene i Snåsa

Snåsa fjellstyre

Innhold

1. Innledning	2
1.1 Fjellstyrets målsetninger	2
2. Beskrivelse	3
2.1 Statsallmenningene i Snåsa	3
2.2 Småviltressursen	4
3. Kunnskapsgrunnlaget	4
3.1 Lirypa	4
3.2 Estimert lirypeareal	5
3.3 Taksering og beregning av rypetetthet	5
3.4 Rapportering.....	6
3.5 Forvaltningsmodeller.....	6
4. Administrasjon av småviltjakta	7
5. Forvaltning og regulerende tiltak	7
5.1 Jakttid	8
5.2 Jaktfelt og antall jegere i regulert periode	8
5.3 Bag-limit	9
5.4 Fredningsområde	10
5.5 Smårovvilt og predatorbekjempelse	10
5.6: Snarefangst.....	10
6. Oppsummering/konklusjon	11
6.1 Uttaksprosent og Bag-limit.....	11
6.3 Jakttid og tilbud	11
6.4 Andre jaktbare arter	11

1. Innledning

Primæroppgavene til fjellstyret er å forvalte og administrere bruksrettene, hovedsakelig seter, beite, jakt og fiske, i statsallmenningene. Forvaltningen skal skje på en måte som tar hensyn til naturvern- og friluftsinteressene, og som fremmer næringslivet i bygda. Statskog forvalter grunneierrettighetene i statsallmenningene.

Fjellstyrets forvaltning er regulert i fjelloven og i forskrift om jakt, fangst, felling og fiske på statsallmenningene. Naturmangfoldlovens §§ 8 - 12 skal også legges til grunn i alle beslutninger som berører natur.

I forskrift om jakt, felling, fangst og fiske i statsallmenning, § 1, *Formål*, heter det at «Vilt og fisk skal forvaltes slik at hensynet til det biologiske mangfoldet ivaretas. Innenfor denne rammen skal ressursen utvikles med sikte på å ivareta rettigheter etter fjelloven, fremme det lokale næringslivet og sikre allmennhetens adgang til jakt, fiske og friluftsliv.»

Selv om ikke lirypa kan forvaltes på samme presisjonsnivå som storvilt, er det viktig for fjellstyret å ha en forvaltningsplan med målsetninger også for rypa.

1.1 Fjellstyrets målsetninger

- o Fjellstyret skal ha en bærekraftig og adaptiv forvaltning, der vi kan opprettholde rypejakta både høst og vinter, med de reguleringer og begrensninger som kreves for dette. Jakt og bruk av naturen er viktig i et folkehelseperspektiv, og vi bør, gjennom riktige reguleringer, opprettholde tilbudet om jakt også i dårlige bestandsår.

- o Fjellstyret skal fortsette å gjøre jakt tilgjengelig for de bruksberettigede, innenfor de prisrammer som er satt i forskrift om jakt, felling, fangst og fiske i statsallmenning. Administrasjon av småviltjakta medfører stor arbeidsmengde, og er grunnsteinen i fjellstyrets økonomi. Som forvalter av et av landets største allmenningsareal, og av hensyn til fjellstyrer med mindre areal/jakttilbud, bør fjellstyrets priser for jakt ligge i øvre sjikt innenfor de fastsatte prisrammene.

- o Fjellstyret skal ta hensyn til annen bruk av allmenningen, som reindrift, saubeite og friluftsliv.

- o Forvaltningsplanen skal være et redskap med faglige begrunnelser for jaktuttak og andre tiltak fjellstyret gjennomfører for småviltjakta i planperioden. Planen skal være godkjent av Snåsa kommune, slik at bestemmelsene i fjelloven er ivarettatt.

For å kunne ha en adaptiv forvaltning er det viktig med en løpende resultatkontroll, og rask justering av tiltak dersom de ikke virker etter hensikten. Dette vil si at også forvaltningsplanen må følge endringer, og kan måtte endres i åra framover. Det legges foreløpig opp til planperioder på 4 år.

2. Beskrivelse

2.1 Statsallmenningene i Snåsa

Statsallmenningene i Snåsa består av flere allmenninger som omkranser bygda. Disse utgjør til sammen ca. 1 400 000 mål, og dekker over halvparten av Snåsa kommune. Det er også noen områder med matrikulert statsgrunn i statsallmenningen, som forvaltes i samarbeid med Statskog. Det er et aktivt beitebruk i Snåsa, både med husdyr og gjennom sørsamisk tamreindrift, samtidig som det er stor etterspørsel etter jakt og fiske i områdene. Dette gjør at det er mange forhold som må tas hensyn til.

Statsallmenningene har et variert terreng, bestående både av lange skogdaler, kjerlirer, myr og snaufjell, foruten de mange fiskevatna. Variasjonen i terrenget gjør at det finnes gode leveområder både for li- og fjellrypa, orrfugl, storfugl og andre småviltarter. Tilgjengeligheten til statsallmenningene er varierende, noen steder, som f.eks. Grønningsområdet, Roktdalen og Lurudalen er lett tilgjengelige, mens andre steder krever relativt stor innsats for å nå.

Statsallmenningene grenser mot Lierne i øst, Grong og Overhalla i nord, Steinkjer i vest og Verdal i sør. Mot Sverige grenser den også mot fjellgårdene Gaundalen, Holden (Statskog) og Gjefsjøen.

Fjellstyret leier ut 12 fjellstyrehytter i statsallmenningene. Hyttene har de siste åra økt stort i antall utleiedøgn, og det jobbes hele tiden med å vedlikeholde og fornye hyttene. Fjellstyrehyttene er svært ettertraktet i rypejakta.

Figur 1:

Kartet viser statsallmenningene i Snåsa, her oppdelt i de 6 jaktfeltene som brukes i regulert periode av småviltjakta. Kartet viser også beliggenheten til de 12 fjellstyrehyttene, i tillegg til kommunegrense og grensa til Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark.

2.2 Småviltressursen

Småviltjegerne som jakter på statsallmenningene i Snåsa jakter både på lirype, fjellrype, storfugl og orrfugl, hare og smårovvilt, i tillegg til enkelte innslag av andre jaktbare småviltarter.

Hovedbeskatningen skjer likevel på lirype, dette er også arten som er mest etterspurt som jaktobjekt hos fjellstyret.

Fjellstyret har i samarbeid med Snåsa Jeger- og Fiskerforening lagt ut et treningsområde for fuglehunder ved Ismenningen i Grønningen. Det er fuglehundutvalget i Snåsa Jeger- og Fiskerforening som administrerer bruken av området og som fastsetter treningsdager.

3. Kunnskapsgrunnlaget

Ved rypeforvaltning er det mange faktorer å ta hensyn til i en bestand; antall fødte, antall døde innvandring, utvandring og opprinnelig antall ryper i området. Lirypa har også store naturlige svingninger. Tidligere har disse svingningene vært relativt regelmessige med topp- og bunnår hvert 3-4 år, og hatt en klar sammenheng med topp og bunnår hos smågnagerne. Siden 1990-tallet har rypebestandene vært synkende, og de siste åra har også de store svingningene vært mindre tydelige (Hjeljord 2008). Årsaken til dette er mest sannsynlig en kombinasjon av dårligere egg – og/eller kyllingoverlevelse og økt voksendødelighet (Pedersen og Storaas 2013). Svingningene kan vi ikke gjøre noe med, men vi kan gjøre noe med den samlede predasjonen gjennom vårt uttak i jakta.

3.1 Lirypa

Høstbestanden av lirype er avhengig både av hvor mye stamfugl det er om våren - *hekkebestanden* og hvor mange kyllinger de får fram – *kyllingproduksjonen*.

Kyllingproduksjonen er i stor grad påvirket av predasjon, både av egg og kyllinger, vær og klima rundt og etter klekkeperioden og tilgang på insekter hos kyllingene. I år med lite smågnagere kan smårovviltet ta grovt for seg av rypeegg og kyllinger, og slik ha en merkbar negativ effekt på rypeproduksjonen (Steen 1989). Fjellstyret utfører ikke fellefangst på smågnagere for å registrere en evt. økning/minking i smågnagerbestanden, men observasjoner og erfaringer fra terrenget gjennom vinteren, våren og sommeren kan likevel gi oss en pekepinn på hvordan smågnagerbestanden ligger an årlig.

Lirypa legger i gjennomsnitt 10 egg. Eggene legges i bjørkeskogen i juni, og har en rugeperiode på 21-22 døgn. Ruginga starter først etter at alle eggene er lagt. Etter klekking holder kyllingene seg som regel i nærheten av klekkestedet, og søker etter insekter, før de vandrer oppover fjellia når de blir eldre. Vandringa påvirkes imidlertid av vær og føreforhold.

Vinterdødeligheten i en rypebestand (fra august til mai) ligger i gjennomsnitt på ca. 60% av bestanden (Pedersen og Storaas 2013). Med vinterdødelighet menes her naturlig dødelighet, som i aller størst grad handler om predasjon. Dødeligheten er størst tidlig på høsten, og avtar utover senhøsten/vinteren (Pedersen og Storaas 2013). For å kunne høste av den resterende andelen uten at den beskattes for hardt er en avhengig av å ha grunnlagsestimater (taksering) for bestanden, samt å ha gode forvaltningsmodeller for å beregne kvoter og begrensninger for jakta.

Rypene, både unge og gamle som har overlevd til februar, har stor sannsynlighet for å leve til våren. Et større uttak i begynnelsen av jakta har derfor mindre betydning enn det samme uttaket i f.eks.

februar. På statsallmenningene i Snåsa blir de aller fleste jaktområdene i praksis utilgjengelige om vinteren når fjelldalene og skogsbilveiene snør igjen. Det er kun i Grønningsområdet, der man har vinteråpen vei inn til Brottet og et større antall hytter, at man kan få noe intensiv vinterjakt.

3.2 Estimert lirypeareal

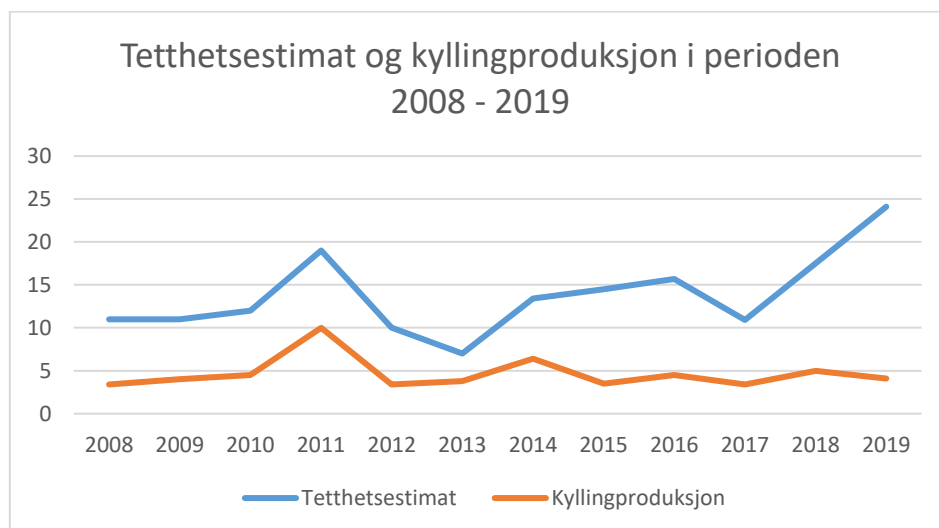
Snåsa fjellstyre fikk i 2012 beregnet lirypearealet på statsallmenningene i Snåsa. Dette ble gjort gjennom en habitatanalyse (studere vegetasjonskart), utført av HiNT, nå Nord Universitet. Beregningen gav et estimert lirypeareal på 1195 km². Dette gir grunnlag for videre utregning med antall ryper/km², som igjen kan gi oss et årlig estimat av tettheten av ryper. For å finne tettheten må man først gjennomføre taksering av statsallmenningene.

3.3 Taksering og beregning av rypetetthet

Snåsa fjellstyre har siden 2006/2007 fått utført linjetaksering av småvilt i forkant av småviltjakta. Det takseres etter Avstandsmetoden (Distance sampling), en linjetakst som i tillegg til å avdekke svingninger og produksjon fra år til år, kan gi oss et tetthetsestimat på antall liryper pr. km², samt tetthet av voksen fugl og kyllingproduksjon pr. lirypepar (figur 2). Med distance-metoden kan man også sammenligne data med andre områder som bruker samme metode.

Snåsa Jeger- og Fiskeforening (SJFF) gjennomfører takseringen på vegne av fjellstyret. Leder i fuglehundutvalget i SJFF, som også pr. i dag er vår kontaktperson for takseringa, ble i 2018 godkjent instruktør for taksering etter distance-metoden. Første kurs for taksørerne som takserer for oss ble gjennomført i 2018, og tanken er at alle taksører på sikt skal ha gjennomført et slikt kurs.

I 2017 ble det i samarbeid med Nord universitet og NINA gjennomført en revidering av takstlinjene, der også noen nye linjer ble lagt til. Revideringa ble gjennomført for å få et mest mulig riktig resultat av takseringa. Vi har nå 14 linjer (32 enkeltlinjer) fordelt i statsallmenningene, som til sammen utgjør ca. 110 km. med takstlinjer (vedlegg).

Figur 2: Diagrammet viser tetthetsestimat i form av antall liryper pr.km², i perioden 2008 – 2019. Det viser også kyllingproduksjonen i samme periode. Kyllingproduksjonen er oppgitt som antall kyllinger pr. lirypepar.

Selv om takseringa i hovedsak legger til grunn estimert antall liryper, registreres også observasjoner av skogsfugl og fjellrype. Tre av de nye linjene ved revideringa i 2017 ble lagt opp med tanke på skogsfugltaksering.

Snåsa fjellstyre er medlem i Hønsefuglportalen, en webportal for registrering og håndtering av data fra taksering av rype og skogsfugl. Det er Høgskolen i Innlandet, Evenstad, som henter ut takseringsdataene fra portalen og analyserer disse for oss.

Å utføre taksering, og å gjøre dette riktig og til rett tid, er nødvendig for å kunne foreta kunnskapsbaserte forvaltningsgrep, som å sette bag-limit til sesongens småviltjakt. Takseringa gjør det også mulig å se resultatet av forvaltningsgrep som gjøres, og å gjøre disse målbare.

3.4 Rapportering

Fra 2015 ble det innført krav om rapportering på all jakt på rype og skogsfugl på statsallmenningene i Snåsa, etter at det tidligere år kun har vært krav om rapportering i regulert periode og for vinterjakta. Dette gir oss et bedre grunnlag for fellingsstatistikk, og hjelper oss med å bedre kunne forvalte etter de ulike forvaltningsmodellene. Rapporteringsprosenten for regulert periode i 2019 var på 87 %, mens den totale rapporteringsprosenten for regulert periode og høstjakta var på ca. 80 %.

Da vi i 2017 gikk over til kun digitalt salg av jaktkort, fikk vi mye bedre kontroll på jaktkortsalget utover høsten, og også på rapporteringa.

Med fangstrapportene kan man til en viss grad kontrollere prosentuttaket av rype til enhver tid utover høsten. De kan også bekrefte tendenser fra takseringa, men ikke brukes som en direkte indikator på bestandsstørrelsen.

3.5 Forvaltningsmodeller

En del av jakttradisjonen for rypejakt generelt har vært at det kun skal høstes av et overskudd av rypebestanden. Dette, samt nedgangen i rypebestanden har ført fram til ulike høstingsmodeller eller forvaltningsmodeller for Lirypa, for å kunne beregne hvor stort uttaket av fugl kan være. Det er den årlige takseringa som ligger til grunne for bruken av de ulike modellene. Fjellstyret har samlet mye data gjennom tidligere år, og statistikk som kan brukes i de ulike forvaltningsmodellene.

15 % modellen går ut på å beregne en sesongkvote etter 15 % av den takserte lirypebestanden. Dette beregnes ut fra estimert lirypeterreng og resultater fra takseringa i det aktuelle området.

Undersøkelser ved utarbeidelse av denne modellen viser at et jaktuttak på **30 %** av den takserte lirypebestanden kan spille en rolle for neste års bestand, mens et uttak på 15% ikke har noe å si. 30 % modellen kan imidlertid ikke være bærekraftig ved dårlige bestander. Ved å analysere dødlighetsmønstre ved forskjellig jaktuttak hos radiomerka ryper viste en undersøkelse at det meste av kompensasjonen skjedde opp til et jaktuttak på ca. 15 %, mens uttak over 15 % i stor grad kom i tillegg til naturlig dødelighet (Pedersen og Storaas 2013).

Med bakgrunn i **kyllingmodellen** må hver lirypehøne produsere 2,5 kyllinger for å holde bestandsstørrelsen uendret fra år til år, uten jakt (Pedersen og Storaas 2013). Det høstbare overskuddet kan derfor beregnes ut fra eventuelle kyllinger over denne grensa. For å kunne øke bestanden kan man likevel ikke ta ut alt over 2,5 kyllinger pr. par årlig, da en må spare kyllinger som kan bli stamfugl neste år. Kyllingmodellen gir et noe høyere anbefalt jaktuttak enn 15 % modellen (se tabell 1).

Tabell 1:

Viser bla. anbefalt uttak av lirype hos Snåsa fjellstyre etter henholdsvis kyllingmodellen, 15% modellen og 30% modellen for jaktseasonen 2017, 2018 og 2019, samt estimert uttak og fellingsprosent med bakgrunn i fangstrapporteringer.

År	Estimert tetthet (Liryper/km2)	Estimert totalt antall liryper	Estimert kyllingproduksjon pr. høne	Estimert antall liryper skutt	Estimert fellingsprosent	Anbefalt uttak etter kyllingmodellen	Anbefalt uttak etter 15% modellen	Anbefalt uttak etter 30% modellen
2017	10,9	13025	3,4	1597	12,2	2170	1954	3907
2018	17,5	20912	5	1906	9,11	7467	3137	6274
2019	24,1	28799	4,1	2760	9,6	7554	4320	8640

4. Administrasjon av småviltjakt

Snåsa fjellstyre tildeler jaktkort for utenbygdsboende i regulert periode (15. – 24. september) etter søknad. Nærmere regler for regulert periode av småviltjakt er fastsatt i egne tildelingsrutiner. Erfaringsvis kan fjellstyret tilby jakt til ca. 2/3 av jegerne som søker om rypejakt i regulert periode. Innenbygds har fritt kortsalg fra jaktstart. Fra 25. september er det fritt kortsalg også for utenbygdsboende. Kortene selges da gjennom Inatur, og gjennom Inatur's forhandlerløsning hos utvalgte utsalgssteder.

Når takseringa er gjort og resultatene foreligger, lager administrasjonen et forslag til sesongens bag-limit, basert på årets takseringsresultater og tidligere års statistikk. I henhold til fjellovens bestemmelser oversendes forslaget til Snåsa kommune for uttalelse før fjellstyret gjør vedtak. På grunn av tidspresset mellom taksering og jaktstart er det vanskelig å opprettholde gode frister på dette. Et av målene med forvaltningsplanen er nettopp å få en forbedret og langsiktig kommunikasjon mellom fjellstyret og kommunen i forhold til de forvaltningsgrep fjellstyret gjør omkring småvilt.

Næringslivsaktører som kan dokumentere et årlig salg innenfor reiseliv og/eller turisme knyttet til friluftsliv, jakt og fiske på minimum kr 100 000,- kan søke om å få tildelt næringslivskort. Inntil 100 kort av kvoten for regulert periode er satt av til dette.

Gressåmoen Statskog inngår i jaktområdet for jaktkort på statsallmenningene i Snåsa.

Det meste av administrasjonen rundt jaktkortsalg foregår i forkant av årets taksering. Administreringa er derfor den samme enten det er mye eller lite rype. En eventuell stenging av rypejakta vil derfor ha stor betydning for fjellstyrets økonomi.

5. Forvaltning og regulerende tiltak

Det er liten tvil om at jakt kan ha betydning for neste års bestand av lirype, men hvor stor betydning den har avhenger i hovedsak av bestand og uttak, men også av andre faktorer. Ved svært gode bestandssår kan jaktdødeligheten kompensere noe av den naturlige dødeligheten. Dette gjelder særlig hos ungfugl tidlig i jakta. På samme vis kan jaktdødeligheten være additiv og komme i tillegg til

naturlig dødelighet, dette gjelder særlig i år med dårligere bestander (Pedersen og Storaas 2013). Jakta har derfor størst betydning ved lav tetthet, mens den i gode år med høy tetthet ikke vil ha noen stor betydning ved et begrenset uttak.

5.1 Jakttid

Snåsa fjellstyre har jaktstart på rype 15. september, i motsetning til de fleste andre områder rundt oss som har jaktstart 10. september. Utsatt jaktstart bygger blant annet på at fellingssuksessen hos jegerne er størst tidlig i jaktsesongen, mens den avtar raskt utover høsten. Dette gir også et mindre totaluttak, da det blir færre jegerdager. Utsatt jaktstart er også begrunnet med hensyn til nedsanking av sau og til samling og førbrunstslakt av rein.

De første 10 dagene av jakta (15.-24. sept.) er en såkalt regulert periode, der utenbygdsjegere må søke om jaktkort ut fra en fast kvote jaktkort. Fra søknadene tildeles det 5-dagers jaktkort etter trekking, der jegerne får kort i 1. - (15. – 19.) eller i 2. periode (20. – 24.).

Vinterjakta starter 01.01, og varer ut februar.

Fjellstyret mottar en del henvendelser med ønske om jaktstart 10. september. Foreløpig har fjellstyret ikke vurdert dette som formålstjenlig opp mot andre hensyn, og det er ikke lagt inn som tiltak i denne planperioden. Dette vil imidlertid være noe fjellstyret må vurdere igjen, etter som rammer og forutsetninger endres.

5.2 Jaktfelt og antall jegere i regulert periode

I regulert periode er statsallmenningene delt opp i 6 mindre jaktterreng/jaktfelt (*se figur 1 s. 3*), der hvert jaktfelt har en kvote på et bestemt antall jaktkort (tabell 2). Dette gir oss en områdeforvaltning der vi kan kontrollere jakttrykket med antall jegere i de ulike områdene de 10 første dagene av jakta. Den samlede kvoten for alle jaktfelte i regulert periode er 450 jaktkort/jegere. Jaktkorta fordeles på 1. og 2. periode. De aller fleste jegerne ønsker jaktkort i 1. periode. Dette gjelder først og fremst i de store jaktfelte. I de små jaktfelte får vi en jevnere fordeling, da kvoten der i stor grad blir fylt av jegere som leier fjellstyrehytter, og slik blir fordelt relativt likt på 1. og 2. periode. Vi har ikke praktisert ulik bag-limit i de forskjellige jaktfelte, men regulerer heller med antall jegere ut fra størrelsen på jaktfeltet.

Ut fra den erfaring og statistikk fjellstyret sitter inne med, ser det ut til å være rom for en liten økning av antall jaktkort i 2. periode, uten at man med det går utover rammene i uttaksprosentene. Dette vil gi et jakttilbud til noen flere søkere. Totalt kan antall jegere i regulert periode økes fra ca. 450 til ca. 480 jegere.

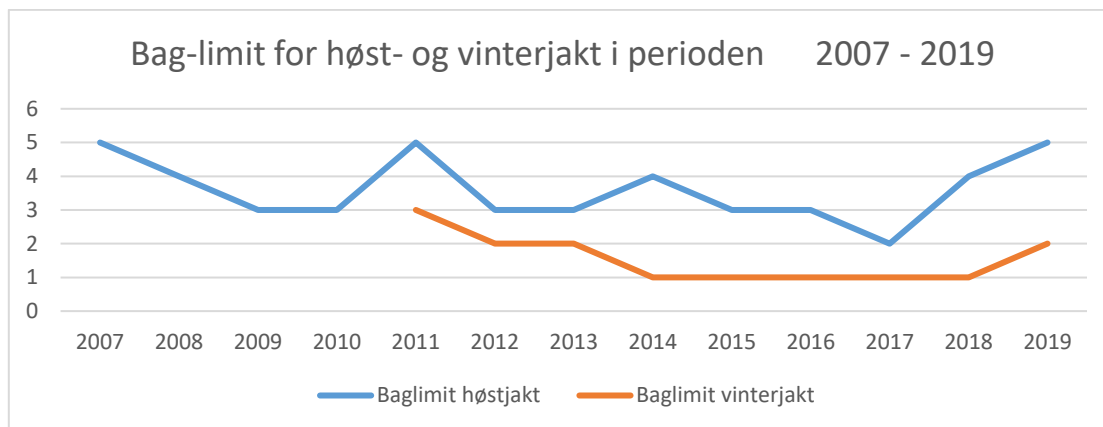
Jaktfelt nr.	Navn	Antall kort (ca.)	Antall kort med økning (ca.)
1	Roktdal-Tjønndalsida	30	30
2	Skjækra-Grønningstrakten	170	180
3	Langvasstrakten-Storåsen	110	120
4	Lurudal nordre side	90	95
5	Bangsjøan	20	25
6	Gamle Gressåmoen nasjonalpark	30	30

Tabell 2: Tabellen viser de 6 jaktfelte i regulert periode av småviltjakta, med jaktfeltnr., navn og antall jaktkort.

5.3 Bag-limit

Siden 2007 har fjellstyret innført begrensninger gjennom bag-limit, på bakgrunn av den årlige takseringa (figur 3). Tidligere hadde fjellstyret en fast bag-limit på 6 ryper/jeger/dag. Egen bag-limit for vinterjakta kom første år i 2011.

Figur 3: Diagrammet viser bag-limit for høstjakta (15. september – 23. desember) og vinterjakta (01. januar – 28. februar) i perioden 2007 – 2019. Egen bag-limit for vinterjakt kom ikke før i 2011.

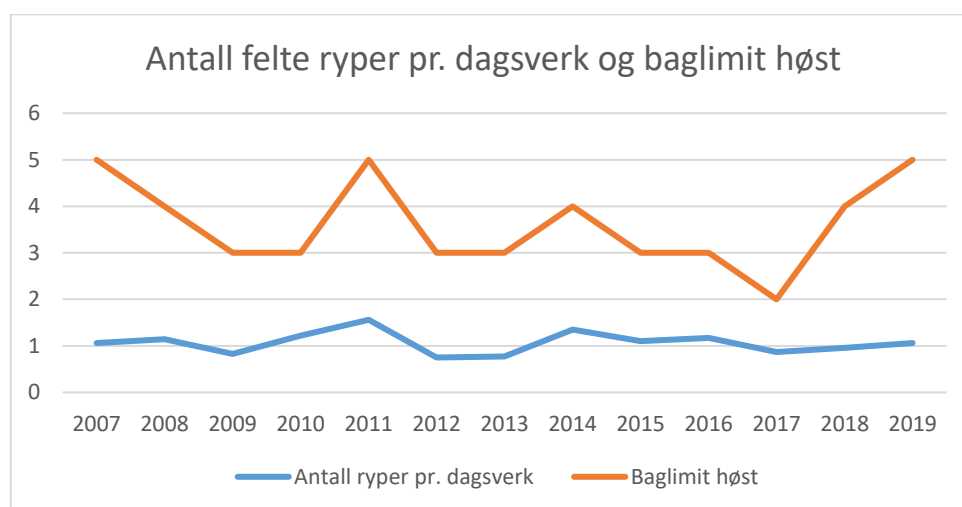

Fra 2017 ble det også satt en egen bag-limit for skogsfugl. Da vi ikke har nok takseringsdata til å bruke det som bakgrunn for vurdering av bag-limit for skogsfugl, er denne satt etter føre-var prinsippet.

Det har ikke vært noen egen bag-limit for fjellrype hos Snåsa fjellstyre. Når vi setter bag-limit gjelder den derfor for det samlede uttaket av både li- og fjellrype. Dette er på bakgrunn av at det er en betydelig overvekt av liryper i uttaket, og at det ikke er praktisk gjennomførbart å foreta en tilstrekkelig taksering av den årlige fjellrypebestanden.

Gjennomsnittstallene på antall felte liryper pr. jeger pr. dag har vært relativt stabile over flere år, uavhengig av bag-limit (figur 4).

Figur 4: Diagrammet viser antall skutte liryper pr. jegerdagsverk, samt bag-limit i perioden 2007 – 2019.

Et større uttak i begynnelsen av jakta har mindre betydning enn det samme uttaket i januar - februar. På bakgrunn av dette er det også hvert år innført en strengere bag limit for vinterjakta (01.01-28.02)

enn for høstjakta. Rapporteringa fra vinterjakta 2019 viste at det ble felt i underkant av 60 ryper, et antall som har vært relativt stabilt de siste åra. Dette tilsvarer < 0,5% av bestanden.

Senhøstjakt regulerer seg i stor grad selv, gjennom bestandssituasjon, værforhold og hvor fort veiene innover fjelldalene snør igjen. Erfaringsvis har dette større betydning for uttaket enn fastsatt bag-limit.

Ordningen med dagskvoter (bag limit) er imidlertid godt innarbeidet hos fjellstyrene, og det bør videreføres som et praktisk gjennomførbart forvaltningstiltak i tråd med bestandssvingningene. Det gir et signal om bestandsstørrelse og forventet jaktutbytte, og det begrenser toppene av uttak på dager med veldig gode jaktforhold. Fra jegerorganisasjonene er det også et sterkt ønske om at områdene ikke stenges helt for jakt i dårlige år, men at uttaket heller reguleres med en streng dagskvote.

5.4 Fredningsområde

I jaktfelt 6, gamle Gressåmoen nasjonalpark, selges det kun et svært begrenset antall jaktkort de 10 første dagene av jakta. Der må også innenbygdsboende søke om jakt, og det er ikke tillatt med småviltjakt med hund. Fra 25. september er området stengt for all jakt, og sammen med tilgrensende fredningsområder i Lierne har vi her et stort refugieområde for rypa.

5.5 Smårovvilt og predatorbekjempelse

Som beskrevet tidligere kan smårovvilt ha stor betydning for rypebestanden, først og fremst i form av predasjon på egg og kyllinger. Smårovviltet har også god mattilgang utover rype og smånagere, gjennom kadavre, slakteavfall mm. Dette gjør at smårovviltbestanden får gode vekstvilkår. Av rapporteringer ser vi at det er noe uttak av smårovvilt, men det kunne med fordel vært mye mer. Det er nok utfordrende å få et stort nok uttak til å få en effekt på smårovviltbestanden, men med mer fokus på dette kunne en kanskje ha fått økt uttaket noe. Fjellstyret har tidligere hatt et samarbeid med Snåsa kommune om skuddpremie på smårovvilt.

Gjennom et større forskningsprosjekt i Lierne, forskes det nå på om det er mulig å oppnå målbare effekter på småviltbestandene gjennom økt smårovviltjakt. Hvis dette prosjektet gir positive resultater, er det i planperioden naturlig å vurdere hvorvidt sammenlignbare tiltak også kan utføres i Snåsa.

5.6: Snarefangst

Snarefangst av ryper er tillatt for innenbygdsboende etter viltlovens bestemmelser. Det er adgang til snarefangst etter ryper fra og med 1. november til utgangen av jakttiden. Det er kommunen som skal ha, og som behandler søknader om snarefangst. De siste tre åra er det kun registrert to søknader om snarefangst, begge disse var fra skoleklasser/gjennom undervisning. Uttak av ryper gjennom snarefangst vurderes derfor til å være av underordnet betydning i planperioden.

6. Oppsummering/konklusjon

6.1 Uttaksprosent og Bag-limit

Med bakgrunn i data Snåsa fjellstyre har opparbeidet seg gjennom tidligere års takseringer, estimert tetthet, bag-limit og rapporteringer har vi satt opp en tabell som sier hvilken bag-limit vi bør legge oss på, basert på det årlige tetthetsestimatet av lirype. I tabellen er det kalkulert med en liten økning av antallet jegere i 2. periode av den regulerte jakta.

Ut fra de ulike forvaltningsmodellene kan vi også se at vi ligger godt innenfor den minste anbefalte modellen når det gjelder uttak i prosent, 15% modellen (*tabell 1 s. 8*). Å følge 15%-modellen bør være et mål også videre, selv om man ved svært gode år, spesielt med høy kyllingproduksjon i tillegg, kan vurdere om man kan legge prosentuttaket enda høyere, opp mot 20%. Gjennom å se på uttak opp mot de ulike års estimater og bag-limit kan vi også kontrollere om dette ser ut til å ha en negativ effekt på bestanden.

Tetthetsestimat (antall ryper pr. km2)	Uttak i prosent	Bag-limit
Mindre enn 15 ryper/km2	Maks 15 %	1 - 3 ryper/jeger/dag
15 til 20 ryper/km2	15 – 20 %	3 - 5 ryper/jeger/dag
Over 20 ryper/km2	20 %	5 - 8 ryper/jeger/dag

Som en kunne se i figur 2 s. 6 har også kyllingproduksjonen fulgt tetthetsestimatene relativt jevnt, men med noen unntak. Selv om man bruker tabellen som et utgangspunkt for å sette bag-limit, må en også ta hensyn til kyllingproduksjonen ved år med svært lav tetthet.

6.3 Jakttid og tilbud

Jakttiden holdes uforandret i planperioden.

Hvilke jaktkort fjellstyret skal tilby er regulert i forskrift om jakt, felling, fangst og fiske i statsallmenning. Denne forskriften vil bli revidert i planperioden. Sesongkort er ett av korta som i henhold til gjeldende forskrift skal være tilgjengelig, og må derfor være et tilbud fra fjellstyret. For sesongkort kan det være vanskelig å beregne antall jegerdagsverk. I regulert periode har vi sett av rapporteringer at hver jeger i snitt har jaktet omtrent 3 av 5 tildelte jaktdager, dette har vært stabilt over flere år, og gjelder også de med sesongkort i regulert periode. Etter regulert periode er det imidlertid større usikkerhet rundt antall jaktdager pr. sesongkort, da ikke alle rapporterer fortløpende. For bedre å kunne regulere dette er det et alternativ å sette en sesongkvote for sesongkort ved ekstremt dårlige år.

6.4 Andre jaktbare arter

Kunnskapen om jaktas innvirkning på fjellrypebestanden er mindre. Vi vet imidlertid at fjellrypa ofte samler seg og flytter fra et fjellområde til et annet. Dette gjør at et område kan oppfattes som tomt for fjellrype, og at andre opplever store mengder fjellrype. Denne ujevnheten med fugl i terrenget vil

man også kunne oppleve hos lirypa, særlig i dårlige år. Så lenge andelen felte fjellryper ligger på et stabilt (lavt) nivå, ser vi ikke behovet for å dele opp bag-limit mellom lirype- og fjellrype, men å fortsette på samme vis som før der bag-limit gjelder det samlede uttaket. Dette må også følges opp gjennom rapporteringer. For skogsfugl bør vi opprettholde årlig bag-limit etter føre- var prinsippet. Men her kan det også være aktuelt å revidere noen av linjene som ble laget med tanke på skogsfugl, når de nå er taksert noen år, for å vurdere om de bør legges om slik at vi får et bedre estimat for å legge til grunne også for skogsfugl.